

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres referanse
2008/01442-/VP

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
08/00769-2 /CBR

Dato
11. august 2008

Høring - Forslag til endring av helsepersonelloven mv for å styrke rettsstillingen til barn av pasienter

Det vises til departementets høringsbrev av 22. april 2008.

Datatilsynet ser klart de hensyn som taler for at det gjøres unntak fra taushetsplikten for å styrke barnets rettsstilling, slik det er foreslått i høringsnotatet. Tilsynet ønsker allikevel å peke på tunge hensyn som taler mot at loven endres.

Hensynet til å bevare tillit mellom pasient og helsepersonell

Datatilsynet erfarer at det stadig oftere lovfestes unntak fra helsepersonells taushetsplikt. Selv om intensjonene bak unntakene normalt er både aktverdige og gode, vil tilsynet allikevel advare mot en slik utvikling.

Taushetsplikten er helt nødvendig for å bevare tilliten mellom helsepersonell og pasient. Manglende tillit vil kunne medføre at personer vegrer seg mot å søke helsehjelp, eventuelt at de søker hjelp utenom det etablerte behandlingsapparatet. Dette vil etter tilsynets vurdering særlig gjelde de i forhold til sykdom som kan oppfattes å være stigmatiserende eller belagt med skam, som for eksempel psykiske lidelser.

Tilsynet vil derfor peke på det skadepotensialet som ligger i at en psykisk syk mor eller far unnlater å søke nødvendig behandling, av fare for at opplysningene om dette spres til for eksempel tidligere ektefelle.

Hensynet til barnets integritet

Datatilsynet ønsker å minne om at spredning av opplysninger om en syk mor eller far vil kunne innebærer en integritetskrenkelse, også for vedkommendes barn. Opplysningene vil kunne si noe om de forhold barnet lever under, og i visse tilfelle også noe om mulighetene for

at barnet selv skal utvikle lignende lidelser. Dette antas å gjelde særlig i forhold til sykdommer som er genetisk betinget, og psykiske lidelser.

Hensynet til pasientens integritet

Forslaget er begrunnet i behovet for å gjennomføre samvær mellom barnet og den syke moren eller faren. Opplysningene skal derfor utleveres bare når det er nødvendig for å gjennomføre slikt samvær.

Tilfeller hvor det har vært et samlivsbrudd, og hvor den ene av foreldrene i tillegg er psykisk syk, er svært vanskelige og betente. For pasienten vil det at nettopp den tidligere ektefelle/samboer får informasjon om vedkommendes helsetilstand kunne oppleves å være særlig krenkende.

Datatsynet vil minne om at det ikke er mulig å forhindre at opplysningene, når de først er levert ut, også brukes til andre og mindre aktverdige formål. Tilsynet vil derfor peke på den åpenbare faren for at opplysningene kan misbrukes av den andre av foreldrene, blant annet gjennom publisering på Internett.

Datatsynet har erfart at nettopp Internettpublisering av personopplysninger benyttes stadig oftere, i blant annet barnefordelingssaker. Motivet med publiseringen er gjerne å skape sympati for egen sak, og .

Tilsynet vil i den forbindelse peke på at opplysningene må antas å være enda mer slagkraftige når de kan tilskrives helsepersonell, og ikke bare beror på den andre forelderens egne vurderinger.

Hensynet til barnets velbefinnende

Datatsynet vil minne om at det å ha kunnskap om andre menneskers sensitive forhold, som for eksempel sykdom, innebærer et meget stort ansvar. Når et barn skal få del i slike opplysninger må man etter tilsynets vurdering gi barnet forståelse for at opplysningene ikke uten videre skal deles med andre (venner, venners foreldre, lærere osv). Dette er vanskelig, uten å samtidig gi barnet den tyngende følelsen av å "bære på en hemmelighet". Det kan således oppleves som en belastning for et barn å besitte den kunnskap det her legges opp til at barnet skal få.

Avsluttende merknader

Datatilsynet ser at helsepersonellens taushetsplikt skaper visse utfordringer i forhold til å ivareta de rettigheter som barn av pasienter har. Tilsynet finner allikevel ikke å kunne gi sin støtte til en ordning som innebærer en ytterligere uthuling av helsepersonellens taushetsplikt.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Cecilie L. B. Rønnevik
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings- og Administrasjonsdepartementet, v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo